

عنوان مقاله:

منافع اقتصادی رودخانه کارون: آیا جامعه برای حفاظت از این رودخانه حاضر به پرداخت است؟

محل انتشار:

فصلنامه اقتصاد مقداری، دوره 18، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

امیرحسین منتظر حجت - دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران

بهزاد منصوری - دانشیار آمار، گروه آمار، دانشکده علوم ریاضی و کامپیوتر، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

سید مرتضی افقه - دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران

زهرا کیانی ده کیانی - دانش آموخته اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

خلاصه مقاله:

معرفی: رودخانه کارون یکی از مهم‌ترین رودخانه‌های جنوب و جنوب غرب کشور است که در تولید برق، کشت محصولات مختلف کشاورزی و آب مصرفی بسیاری از شهرهای استان خوزستان نقش موثری ایفا می‌کند. اما با وجود اهمیت بسیار زیاد این رودخانه، طی سال‌های اخیر دچار مدیریت ناکارا و برداشت‌های بی‌رویه، سدهای بدون مطالعات پایه و عدم بهره‌وری در استفاده از آب دچار شده است. امروز نیز بحث انتقال آب سرچشمه‌های کارون برای مصرف شرب استان‌های دیگر مطرح است که قطعاً بدون در نظر گرفتن ارزش واقعی آب این رودخانه و بهره بردن از مکانیزم بازار این انتقال غیر بهینه خواهد بود. تمامی این مشکلات در نبود اطلاع از ارزش واقعی این رودخانه به عنوان یک موهبت طبیعی است. این مطالعه کوشید با استفاده از روش مدل‌سازی انتخاب ارزش اقتصادی منافع غیر مستقیم رودخانه کارون را برای بخش کوچکی از استفاده‌کنندگان آن یعنی ساکنان شهرستان اهواز استخراج نماید. بدیهی است که با دخیل کردن تمامی جامعه برخوردار از منافع این رودخانه و لحاظ نمودن سایر منافع آن، اعداد بدست آمده بسیار بزرگتر و دقیق‌تر خواهد بود و این مهم می‌تواند به عنوان هدف اصلی تحقیقات آتی قرار گیرد. متدولوژی: جهت استخراج ارزش ویژگی‌های رودخانه از روش مدل‌سازی انتخاب و مدل لاجیت با پارامترهای تصادفی در دو شکل ساده و مرکب استفاده شد. در اجرای مدل‌سازی انتخاب سه مرحله وجود دارد. در مرحله اول لازم است ویژگی‌های غیربازاری رودخانه کارون مشخص شوند. سپس در مرحله بعد می‌بایست مجموعه‌های انتخاب مشخص گردند و در نهایت پرسشنامه مربوطه طراحی شود. بدین منظور، تلاش شد تا حد امکان از پیشینه تجربی تحقیق بهره برده شود و ویژگی‌ها به گونه‌ای انتخاب شوند که سازگاری لازم تامین شود. در این مطالعه، ویژگی‌های چشم‌انداز شادی‌بخش طبیعی، حفظ تنوع زیستی، کارکرد اکولوژیکی و کارکرد آموزشی رودخانه کارون انتخاب شدند. در مرحله سوم برای هر یک از ویژگی‌ها، سه سطح در نظر گرفته شد. اولین سطح یا سطح مبنا، وضعیت کیفی موجود خدمات رودخانه را نشان می‌داد و دو سطح بعدی، سطح متوسط و خوب خدمات کیفی رودخانه را نسبت به وضعیت موجود ارایه می‌کرد. با توجه به این‌که هدف این مطالعه محاسبه تغییرات رفاه افراد است، یک گزینه پولی نیز به عنوان آخرین سوال از افراد پرسیده شد. این ارزش پولی براساس هزینه ورودی پارک‌های ملی در ایران و مشاوره با کارشناسان سازمان حفاظت محیط زیست استان خوزستان محاسبه شد. قیمت‌های استفاده شده در این تحقیق به ترتیب ۰، ۴۵۰۰۰ و ۷۰۰۰۰ ریال تعیین گردید. داده‌های مورد نیاز از طریق تکمیل پرسشنامه از خانوارهای شهرستان اهواز در سال ۱۳۹۴ گردآوری گردید. به منظور طراحی مدل‌سازی انتخاب پنج کارت طراحی شد. روش ایجاد کارت‌ها به این صورت بود که با استفاده از تکنیک طرح کسری و حذف حالات غیر محتمل در نرم افزار SPLUS، ده حالت مختلف بین چهار ویژگی رودخانه و هزینه‌ی محافظت از آن انتخاب شد. حالات غیر محتمل، حالاتی هستند که در آنها سطح پایین ویژگی رودخانه با هزینه حفاظت بسیار بالا یا سطح بالای ویژگی با هزینه حفاظت ب ...

کلمات کلیدی:

تأمین به پرداخت نهایی، ارزش سرمایه‌ای، مدل لاجیت با پارامترهای تصادفی

